

กรุงเทพ วันอาทิตย์

กรุงเทพฯ ภูเก็ต
• ฉบับที่ 1248
• วันอาทิตย์ที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2563
• www.facebook.com/sundaybkk

art & living
in the CITY

กานผู้หญิงสิริกิติยา เจนเซน

ที่ศาลสถาน งานนั้นเกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสนอร์เวย์เมื่อ 113 ปีมาแล้ว ทางกระทรวงการต่างประเทศก็ชวนไปเล่าเรื่องนั้น เราใช้จดหมายเป็นตัวสะท้อนมุมมองเรื่องราวในภาพถ่าย นำมาเชื่อมโยงกับพระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้าน งานนี้จึงคล้ายๆ กัน โดยเปลี่ยนวิธีการเล่าเรื่องด้วยพลังและอารมณ์ของภาพ มันมีชีวิต มีมิติ ไม่ใช่แค่ระนาบเดียว ความรู้สึกของคนในยุคนั้น ที่ทำให้การอ่านภาพมีความน่าสนใจ แม้ว่าจะเป็นคนไทยหรือคนแบบเราที่อ่านภาษาไทยไม่คล่องนัก สามารถเข้าใจประวัติศาสตร์ไทยได้"

ท่านผู้หญิงสิริกิติยา หมายถึงหัวข้อ

นิทรรศการ มีการจัดลำดับเรื่องราวออกเป็นส่วนตัวๆ บอกเล่าเรื่องราวของประเทศไทยในอดีต รวมทั้งวิถีชีวิตของชาวสยามในสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 7 โดย **ส่วนที่ 1 : ปฐมบรรพ** การเสด็จประพาสหัวเมืองของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นภาพการเสด็จประพาสหัวเมืองต่างๆ ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพร้อมพระบรมวงศานุวงศ์ และการเสด็จประพาสต้น คือ การเสด็จพระราชดำเนินส่วนพระองค์ เพื่อได้ทรงทราบทุกข์สุขของประชาชน ทำให้ราษฎรได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ พระองค์อย่างใกล้ชิด

ส่วนที่ 2 : ทศดิยบรรพ สยามอันสุขสงบ ในรอยต่อของกาลเวลา เป็นภาพวิถีชีวิตที่ธรรมดา เป็นกิจวัตรของผู้คนในกรุงเทพฯ ให้บรรยากาศของความสงบ เรียบง่ายของผู้คนและบ้านเมือง

ส่วนที่ 3 : ตติยบรรพ ตะวันออกบรรจบตะวันตก เป็นภาพที่สะท้อนให้เห็นบทบาทของชาวตะวันตกที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวสยามในสมัยรัชกาลที่ 5 ถึงรัชกาลที่ 7

ส่วนที่ 4 : จตุตถบรรพ เร่งรัดไป

พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้าอุรุพงษ์รัชสมโภช ที่วัดมหาธาตุ เมืองราชบุรี

กรุงเทพฯ
เรื่อง
จากปก
• ปรีชา เลาหวิวัฒน์
• กอบกัศ พรหมเสนา

สยามในฟิล์มกระจก

ภายหลังจากยูเนสโก ประกาศให้ฟิล์มกระจกและภาพถ่ายต้นฉบับจากฟิล์มกระจกชุด 'หอพระสมุดวชิรญาณ เป็นมรดกความทรงจำแห่งโลก (Memory of the World)' เมื่อปีพ.ศ. 2560 นับเป็นความภาคภูมิใจของคนไทยทั้งประเทศ อีกทั้งยังนำไปสู่นิทรรศการ 'เฉลิมฟิล์มกระจกฉลองมรดกความทรงจำแห่งโลก'

ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ มีผู้เข้าชมนิทรรศการและร่วมกิจกรรมภายในงานเป็นจำนวนมาก

ล่าสุด กระทรวงวัฒนธรรม กรมศิลปากร โดยสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ดำเนินงานอนุรักษ์ฟิล์มกระจกต้นฉบับ ชุด 'หอพระสมุดวชิรญาณ' กล้องที่ 1-24 และ 50-52 จำนวนอีกกว่า 1,000 ภาพ และเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาพถ่ายโบราณมาร่วมจัดทำคำบรรยายภาพและคัดเลือกภาพถ่าย มาจัดพิมพ์เป็น 'หนังสือฟิล์มกระจกจดหมายเหตุ หนึ่งพันภาพประวัติศาสตร์รัตนโกสินทร์ เล่ม 2'

จากนั้น **ท่านผู้หญิงสิริกิติยา เจนเซน** จึงนำภาพถ่ายจากหนังสือเล่มดังกล่าว ออกแบบเนื้อหาและนำเสนอในรูปแบบนิทรรศการ 'ฟิล์มกระจก : เรื่องราวเหนือกาลเวลา' จัดแสดง ณ ห้องจัดแสดงชั้น 8 หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

"ตอนที่ฉันชวนเรามาจัดงานนี้ ก็ตกใจเพราะเราไม่ได้คิดว่าตัวเองเป็นภัณฑารักษ์จริงๆ เป็นนักเล่าเรื่อง ซึ่งหลังจากจัดนิทรรศการไปแล้วเมื่อสองปีก่อน ทางหอจดหมายเหตุกำหนดแผนนำภาพถ่ายฟิล์มกระจกมาเผยแพร่ เราเลือกมาทั้งหมด 102 ภาพมาจัดแสดงที่ห้องนี้ เราว่าเป็นความท้าทายอย่างหนึ่งในการคิดสร้างสรรค์"

เราเชิญผู้เชี่ยวชาญเข้ามาดูภาพ สิ่งที่ทุกคนเห็นในภาพไม่เหมือนกันเลย เป็นความสุข แล้วเรามาจัดเป็นหมวดหมู่ทำให้ภาพนั้นกลับมามีชีวิตชีวามากขึ้น เพื่อให้ภาพถ่ายได้มีชีวิต 100 ปีกว่าๆ คนปัจจุบันดูแล้วเข้าใจ เกิดเป็นความผูกพัน มีความเกี่ยวเนื่องทางวัฒนธรรมผ่านรูปถ่าย เป็นเป้าหมายอย่างหนึ่งที่เรากำหนดว่าจะเล่าเรื่องอย่างไร นั่นคือเรื่อง 'หนึ่ง' **ท่านผู้หญิงสิริกิติยา** เล่า

"ส่วนเรื่องสองคือ เราเล่นกับอารมณ์ของภาพถ่าย อาจเป็นเพราะหลังจากที่เราแสดงงาน 'Hundred Years Between'

พระเมรุงานพระราชทานเพลิงพระศพ พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้าอุรุพงษ์รัชสมโภช ณ สวนมัสกวัน บริเวณถนนราชดำเนินนอกกับวัดเบญจมบพิตร

สระว่ายน้ำที่ราชกรีฑาสโมสร ถนนสนามม้า (ถนนอังรีดูนังต์)

ห้องพักรักษาผู้ป่วยในโรงพยาบาลเอสซิงโฮม เมื่อนำมุ้งแล้ว

นายคั้ง ยืนจับรถจักรยานในบริเวณพระราชวังดุสิต

โรงเรียนสวนนอก ตั้งอยู่ทิศเหนือนอกกำแพงพระราชวังดุสิต

ข้างหน้า เป็นภาพที่สะท้อนให้เห็นถึงการรับอิทธิพลของชาติตะวันตกที่ทำให้สยามประเทศขณะนั้นเกิดการพัฒนารวดเร็ว โดยเฉพาะการสร้างและเชื่อมโยงระบบเส้นทางรถไฟ ซึ่งนำไปสู่การเติบโตทางการปกครอง เศรษฐกิจ และการท่องเที่ยว

"ภาพถ่ายทำให้เราเห็นมุมมองเป็นส่วนพระองค์ ความสงบและเรียบง่าย เห็นชัดเจนว่าราชประเพณีมีความผ่อนคลายลง ภายหลังรัชกาลที่ 4 และรัชกาลต่อๆ มา ทรงติดต่อกับชาวต่างชาติ มีการสร้างพระตำหนักนอกพระนคร ยกตัวอย่าง พระนครคีรีหรือเขาวัง การเสด็จประพาสของพระมหากษัตริย์ ไม่ใช่เพื่อพักผ่อนแต่เป็นการเดินทางเพื่อไปทรงงานในที่ต่างๆ"

มีภาพหนึ่ง พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้าอุรุพงษ์รัชสมโภช เป็นบุคคลที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงรักและใกล้ชิด เราเจอโดยบังเอิญ เป็นภาพขณะทอดพระเนตรแหล่งโบราณคดีที่ราชบุรี อีกรูปหนึ่งคือพระเมรุงานพระราชทานเพลิงศพ ที่สวนมัสกวัน การเสด็จประพาสแม้จะมีเรื่องที่เป็นความสุข แต่ก็ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รัชกาลที่ 5 เสียพระราชหฤทัย มีรถไฟเริ่มแผ่ขยายจากพระนครเชื่อมแผ่นดินเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ประเทศสามารถเดินทางไปได้ ภาพถ่ายจะนำทุกคนร่วมเดินทาง สร้างความรู้สึกกับประเทศไทยในยุคหนึ่ง ขอให้ทุกคนผ่อนคลาย" อ.

นิทรรศการ 'ฟิล์มกระจก : เรื่องราวเหนือกาลเวลา' กำหนดจัดพิธีเปิดนิทรรศการในวันพฤหัสบดีที่ 9 ก.ค.63 และเปิดให้ประชาชนเข้าชมตั้งแต่วันที่ 10 ก.ค.-20 ก.ย. 63 ระหว่างเวลา 10.00 -18.30 น. ทุกวัน (ยกเว้นวันจันทร์) ณ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ผู้สนใจสามารถเข้าชมโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด

นอกจากนี้ ยังมีการจัดเสวนาวิชาการ จำนวน 2 ครั้ง ณ สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ในวันเสาร์ที่ 18 ก.ค.63 หัวข้อ 'เบื้องหลังการอ่านภาพฟิล์มกระจก' และในวันเสาร์ที่ 15 ส.ค. 63 หัวข้อ 'เล่าเรื่องการเก็บรักษาฟิล์มกระจกและภาพเก่า' ติดตามรายละเอียดเพิ่มเติมผ่านทางเว็บไซต์สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ www.nat.go.th หรือ facebook ของกรมศิลปากร และสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ หรือ โทร.0 2281 1599 อ.